

TALEN kleuren JE LEVEN!

Informatie over
meertalig opvoeden
voor ouders en opvoeders

Talen kleuren je leven!

Groei je op met meer dan één taal?
Kun je in verschillende situaties meer dan
één taal gebruiken of spreken?
Dan ben je meertalig!

Meertaligheid is geen uitzondering

Opgroeien met één taal is eerder een bijzonderheid. Alleen al in Europa wonen 50 miljoen mensen die iedere dag twee of meer talen spreken. Uit vele onderzoeken blijkt dat meertalig opgroeien niet alleen leuk is maar ook veel voordelen biedt.

Fryslân is een tweetalige provincie en hier kan iedereen z'n voordeel mee doen. Sommige kinderen krijgen van huis uit een tweede taal mee. Anderen komen spelenderwijs met andere talen in contact, bijvoorbeeld via de kinderopvang, de school of de familie. Taalontwikkeling van jonge kinderen gaat eigenlijk vanzelf en er is geen limiet aan wat een kind aan talen kan leren.

Lees verder!

Wat zijn de voordelen van meertaligheid? Hoe werkt meertaligheid in de praktijk? En wat is belangrijk voor een optimale meertalige ontwikkeling van je kind? In deze folder vind je informatie, tips en handige websites over meertalig opvoeden.

In deze folder spreken we over het gebruik van Nederlands en Fries. Spreek je thuis een andere taal? Dan gelden hiervoor vaak dezelfde voordelen en tips.

MEERTALIGHEID GEEFT JE EEN VOORSPRONG

Kinderen die op jonge leeftijd meer dan één taal leren, hebben daar veel voordeel van. Dit blijkt uit onderzoeken over de hele wereld.

De voordelen op een rijtje

- ◆ Tweetalige kinderen zijn taalgevoeliger, ze leren later sneller een derde, vierde of vijfde taal.
- ◆ Meertalige kinderen hebben een groter werkgeheugen.
- ◆ Meertalige kinderen kunnen zich gemakkelijker focussen en concentreren, omdat ze van jongs af aan gewend zijn om te schakelen tussen verschillende talen.
- ◆ Meertalige kinderen leren sneller technisch lezen. Ze weten sneller welke letter bij welke klank hoort en plakken de letters sneller aan elkaar tot woorden.
- ◆ Mensen die meerdere talen spreken, zijn in het voordeel bij het zoeken naar een baan.
- ◆ Mensen die hun leven lang regelmatig twee of meer talen gebruiken, krijgen later minder snel last van dementie.

Zijn er ook nadelen?

Soms wordt gedacht dat tweetaligheid verwarrend is voor een kind en taalachterstanden kan veroorzaken. Bijvoorbeeld doordat de beide talen maar half worden geleerd.

Volgens deskundigen is meertaligheid echter nooit de oorzaak van een taalprobleem. Taalproblemen kunnen dan ook niet worden opgelost door simpelweg alleen het Nederlands aan te bieden.

Denk je dat je kind een taalachterstand heeft?

Raadpleeg dan een logopedist. Wacht daar niet te lang mee, want voor een goede taalontwikkeling zijn de eerste jaren kostbaar. Er zijn logopedisten met specifieke kennis over meertaligheid. Informeer hier naar voordat jullie een logopedist bezoeken.

SPREKEN JULLIE ALLEBEI FRIES?

Dan is het prima om het Fries ook beiden te spreken tegen jullie kinderen. Door het aanbod van het Nederlands in de omgeving en op school worden Friestalige kinderen snel vloeiend meertalig. Als de basis in de moedertaal goed is, ontwikkelt de tweede taal zich beter.

Taalontwikkeling

Zo rond de eerste verjaardag zeggen de meeste kinderen hun eerste woordjes. In jullie geval zullen dit vooral Friese woordjes zijn, maar door invloed van televisie of kinderopvang kunnen er ook al Nederlandse tussen zitten.

Wanneer Friestalige kinderen ongeveer 3,5 jaar oud zijn, gaan ze oefenen met de Nederlandse taal, bijvoorbeeld in hun spel. Als een kind 4 of 5 jaar oud is, spreekt hij vloeiend Nederlands en Fries. Tot ongeveer 6 jaar is de woordenschat in het Fries mogelijk nog iets groter dan in het Nederlands, maar dat verschil verdwijnt op het moment dat kinderen leren lezen en schrijven.

Friestalige kinderopvang

Door de dominante positie van de Nederlandse taal op de basisschool is het goed om in de jaren ervoor een breed aanbod in de moedertaal te krijgen. Veel aandacht voor het Fries op de peuterspeelzaal of kinderopvang draagt bij aan een goede meertalige ontwikkeling. Daarom is het ook voor Friestalige kinderen goed om te kiezen voor een Friestalige of tweetalige kinderopvang.

In Fryslân zijn zo'n 165 kinderopvangcentra die tweetalig zijn. Kijk op www.sfbo.nl voor een actueel overzicht.

Drietalinge basisscholen

In 2014 zijn er in Fryslân ruim 65 drietalige basisscholen en dit aantal groeit ieder jaar. De gedachte achter deze scholen is dat kinderen vooral een taal leren door die te spreken.

Binnen de drietalige scholen wordt de Friese, de Nederlandse en de Engelse taal niet alleen als vak gegeven, maar ook als voertaal voor andere vakken gebruikt. Leerkrachten op een drietalige school beheersen alle drie de talen goed. Ervaring leert dat kinderen het geweldig vinden om lessen in verschillende talen te volgen. Kijk op www.3ts.nl voor een school bij jullie in de buurt.

SPREEK JIJ NEDERLANDS EN JE PARTNER FRIES? OF NET ANDERSOM?

Dan is het prachtig om elk de eigen taal door te geven aan de kinderen. Dit is niet verwarrend voor kinderen en zal niet leiden tot een taalachterstand. In tweetalige situaties is het wel belangrijk dat beide talen ook buitenshuis voldoende aan bod komen.

Het leren van twee talen

Als er thuis Fries en Nederlands wordt gesproken, kan je kind beide talen vanaf het begin goed verstaan. Het kan zijn dat hijzelf eerst vooral Nederlands of vooral Fries spreekt maar dit betekent niet dat hij de andere taal niet begrijpt.

Geef je kind de tijd

Zo rond de eerste verjaardag zeggen de meeste kinderen hun eerste woordjes. Sommige kinderen die van huis uit twee talen meekrijgen, zijn daar net iets later mee. Ze hebben dan wat meer tijd nodig om te ontdekken welk woord bij welke taal hoort. Deze vertraging is tijdelijk, wordt snel ingehaald en heeft op de lange termijn geen negatief effect.

Dominantie van het Nederlands

Spreek je zelf Fries tegen je kind, maar spreekt hij vooral Nederlands tegen jou? Dit gebeurt wel vaker bij tweetalige gezinnen. Misschien is het aanbod van het Nederlands toch sterker. De volgende tips kunnen helpen:

- ◆ Kies voor een Fries- of tweetalige peuterspeelzaal of kinderopvang en voor een basisschool waar het Fries een goede plek heeft.
- ◆ Blijf als Friestalige ouder consequent Fries spreken, ook wanneer je kind in het Nederlands antwoord geeft.
- ◆ Vraag anderen hetzelfde te doen: school, pake & beppe, de burenen.
- ◆ Lees veel voor in het Fries, zing Friese liedjes en kijk samen naar Friestalige kinderprogramma's.
- ◆ Uit onderzoek blijkt dat het erg helpt als de Nederlandstalige ouder zo nu en dan Fries spreekt. Spreek bijvoorbeeld af dat jullie bij het avondeten eerst allemaal een kwartiertje Fries spreken. Fouten maken mag.
- ◆ Kijk voor meer bruikbare tips op www.taalgroeimeter.nl

SPREKEN JIJ EN JE PARTNER ALLEBEI NEDERLANDS?

Tweetalig opgroeien is leuk en leerzaam voor alle kinderen. Als jullie zelf niet Fries spreken, kun je toch je kind laten profiteren van de voordelen van een meertalige start.

Hoe word je meertalig?

Als er in de omgeving voldoende Fries wordt gesproken, leren kinderen dit snel te verstaan. Zoek daarom een tweetalige kinderopvang of peuterspeelzaal. Op www.sfbo.nl staat een actueel overzicht van tweetalige kindercentra.

Voor het echte spreken van het Fries hebben Nederlandstalige kinderen meer tijd nodig; dit begint vaak vanaf groep 2. Kies dus ook voor een basisschool waar het Fries een belangrijke plek heeft. De drietalige scholen zijn hier een goed voorbeeld van. Kijk op www.3ts.nl voor een basisschool bij jullie in de buurt.

Om thuis te doen

Spreek je zelf een beetje Fries? Dan kun je de Friese taal prima gebruiken bij het voorlezen, het zingen van liedjes of in gesprekjes.

Zoek eens geschikte boeken, dvd's, muziek en televisieprogramma's in het Fries. Er staan veel lees-, kijk- en luistertips op internet en achterin deze folder.

Gebruik de meertalige omgeving

Vraag een buurvrouw, familielid, de oppas of andere mensen in de omgeving om consequent Fries tegen jullie kind te spreken. Denk eraan, Friezen zijn eraan gewend om zich aan te passen aan de taal van het kind. Jij zult anderen er zeker aan moeten herinneren dat zij niet over hoeven te schakelen op het Nederlands.

Spreek je zelf een andere taal en wil je deze taal graag doorgeven aan je kind? Blijf dan consequent je moedertaal spreken, ook wanneer je kind in het Nederlands antwoord geeft. Vraag anderen in de omgeving met dezelfde moedertaal om hetzelfde te doen.

MEER WETEN?

Heb je na het lezen van deze folder nog vragen, neem dan contact op met:

Afûk

www.afuk.nl

Sintrum Frysktalige Berne-opfang

www.sfbo.nl

Websites:

www.ontdekdebieb.nl

www.heitenmem.nl

www.kindentaal.nl

www.drietalen.nl

www.tomke.nl

www.taalgroeimeter.nl

www.gamefrysk.nl

www.3ts.nl

